

skolen. Der kunde maaske ad den Vej opnaas en Del. Man kunde ogsaa gaa et lille Skridt videre og lægge det i hver enkelt Kommunes Haand ved Folkeafstemning eventuelt at afgøre, om man vilde indføre Ungdomsskolen obligatorisk indenfor Kommunens Omraade. Men i hvert Fald er det nødvendigt, at Ungdomsskolen ogsaa tages op under det Arbejde, der skal udføres i Kommissionen, som et fast og velordnet Led i vort Skolevæsen.

Det ærede 8de Medlem for 6te Kreds (Marie Christensen) og det ærede 12te Medlem for 5te Kreds (S. Rasmussen) nærede en Del Bekymringer — og det gjaldt da navnlig det ærede 12te Medlem for 5te Kreds — med Hensyn til, hvorledes det vilde gaa det nuværende Skoletilsyn og Religionsundervisningen i Skolen under Behandlingen i en saadan Kommission. Nu anser jeg det i og for sig ikke for betimeligt at tage dette Spørgsmaal op til en længere Debat her i Rigsdagen, allerede før Kommissionen begynder sit Arbejde. Der vil være bedre Anledning dertil, naar Resultatet af Kommissionens Arbejde foreligger. Men jeg skal dog, da Spørgsmaalet er draget frem, gøre nogle ganske faa Bemærkninger derom.

Selv om man fra den Side ønsker det nuværende Tilsyn opretholdt, ved jeg, at i mange Kredse af vort Folk, ogsaa i Lærerkredse, ogsaa i religiøst interesserede Kredse, er der Ønsker, der gaar stærkt i modsat Retning. At man ønsker det gejstlige Tilsyn afskaffet, og at man ønsker Religionsundervisningen i Folkeskolen gjort fri, det behøver i og for sig ikke at være Udtryk for nogen anti-religiøs Opfattelse. Det behøver heller ikke absolut at føre til, at vort Land bliver mindre religiøst, end det er i Øjeblikket. Det er muligt, at Resultatet endda kan blive det modsatte; det skal jeg nu ikke udtale mig om. Men at det gejstlige Tilsyn i hvert Fald er modent til at falde, det, synes jeg, bekræftes i Dag netop af de to ærede Medlemmer selv. Det ærede 8de Medlem for 6te Kreds (Marie Christensen) bemærker, at det skal opretholdes, fordi Lærerne og Lærerinderne gennemgaaende har haft udmærket Arbejdsro under dette Tilsyn. Det falder ret godt sammen med, hvad man hører fremsat fra andre, at dette Tilsyn ingen Skade gør, det er nærmest et uskadeligt Tilsyn, naar man maaske undtager enkelte uheldige Tilfælde. Men det er ogsaa det bedste, der kan siges om det. Det næste, der kan siges, er, at det egentlig ogsaa er

unyttigt. Jeg har haft Lejlighed til at stifte en hel Del Bekendtskab med dette Tilsyn, og mine Erfaringer gaar i hvert Fald i den Retning, at om man har dette Tilsyn eller intet, er i og for sig ganske ligegyldigt. Det er maaske det bedste, der kan siges derom, men det beviser efter min Opfattelse ogsaa, at dette Tilsyn egentlig er modent til at forsvinde. Naar vi oprindeligt har faaet Skolen sat under Kirkens Tilsyn, saa hænger det maaske sammen med, at Folkeskolen oprindeligt mest har været en Slags Tilbygning til Kirken. Den er det ikke i den Grad mere, men det er dog maaske nok i nogen Grad saaledes endnu. Det er i alt Fald saaledes, at Læreren i alt for høj Grad er Præstens Tjener, og at hans Arbejde langt mere, end jeg synes heldigt, er knyttet til Kirken. Læreren skal være knyttet til Skolen og skal gøres for Skolens Skyld, og Forholdet mellem Skolen og Kirken skal efter min Opfattelse være det, at de gøres fri for hinanden. Forbindelsen bør efter min Mening nu ophøre, baade derved, at Læreren slipper for Tilsynet, og derved, at han slipper for de Arbejder, der er paa-lagte ham som Kirkens Tjener, og der maaske ogsaa kunne findes andre til det Arbejde. Dette Ønske maa absolut ikke opfattes som Udtryk for noget antireligiøst, men kun som Udtryk for de Krav, der staar paa Højde med Tiden, selv om det maaske ikke er hele Befolkningens Krav.

Det ærede 12te Medlem for 5te Kreds (S. Rasmussen) ønskede meget stærkt Religionsundervisningen opretholdt. Som jeg før sagde, mener jeg, at det Spørgsmaal rettest maa henlægges, indtil Resultatet af Kommissionens Arbejde foreligger, men det er ønskeligt, at man i alt Fald ogsaa faar Lejlighed til ved et Valg at udtale sig om det Spørgsmaal. Jeg deler egentlig her det ærede Medlems Syn, men der bør her slet ikke være Tale om noget almindeligt politisk Valg; der behøver kun at være Tale om en Folkeafstemning om det enkelte Spørgsmaal. Der er, om jeg ikke husker meget fejl, i vor Grundlov en saadan Sikkerhedsventil om Folkeafstemninger om enkelte Spørgsmaal, som det ikke vilde være heldigt at faa afgjort ved almindelige politiske Valg, hvor ogsaa mange andre Spørgsmaal kommer til Afgørelse. Lad os kun faa dette og andre store Spørgsmaal afgjort ved en Folkeafstemning, løst fra enhver Forbindelse med nogen politisk Sag. Det har jeg for mit Vedkommende ikke det mindste imod.

Det er en Selvfølge, at vi, der taler